

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] liceat negotiando vendere aliquid pluris quàm sit emptum? 4

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

Ad quartum dicendum, quòd vitium rei facit rem in presenti esse minoris valoris, quàm videatur. Sed in casu præmisso in futurum res expectatur esse minoris valoris per superuentum negotiatorum, qui ab eumentibus ignoratur. Vnde venditor, qui vendit rem secundum pretium quod inuenit, non videtur contra iustitiam facere, si quod futurum est, non exponat. Si tamen exponeret, vel de pretio subtraheret, abundantioris esset virtutis: quamuis ad hoc non videatur teneri ex iustitiæ debito.

ARTIC. IV.

Vtrum liceat negotiando aliquid carius vendere, quàm emere?

416

*ho. 38. in opere im-
perfecto,
& medio,
so. 2.*

quod. loco.

art. 1.

*in epi. ad
Nepotia.
inter pr.
et med.
so. 1.*

AD quartum sic proceditur. Videtur, quòd non liceat negotiando aliquid carius vendere, quàm emere. Dicit enim* Chryf. super Matth. 21. Quicumque rem comparat, vt integram & immutatam vendendo lucretur: ille est mercator, qui de templo Dei eijcitur. Et idem dicit Cassiodorus super illud Psalmi 70. Quoniam non cognoui literaturam, vel negotiationem, secundum aliam literam: Quid, inquit, est aliud negotiatio, nisi vilius comparare, & carius velle distrahere? Et subdit*, Negotiatores tales Dominus eiecit de templo. Sed nullus eijcitur de templo, nisi propter aliquod peccatum. Ergo talis negotiatio est peccatum.

¶ 2 Præterea, Contra iustitiam est, quòd aliquis rem carius vendat, quàm valeat, vel vilius emat, vt ex* dictis apparet. Sed ille qui negotiando rem carius vendit, quàm emeret, necesse est quòd vel vilius emerit, quàm valeat, vel carius vendat. Ergo hoc sine peccato fieri non potest.

¶ 3 Præterea, Hieron.* dicit, Negotiatorem clericum ex inope diuitem, ex ignobili gloriosum, quasi quamdam pestem fuge. Non autem negotiatio clericis interdicta esse videtur, nisi propter peccatum. Ergo negotiando aliquid vilius emere, & carius vendere, est peccatum.

SMD

SED contra est, quòd August. † dicit super illud Pſal. 70. Quoniam non cognoui litteraturam : Negotiator avidus acquirendi, pro damno blasphematur, pro pretijs rerum mentitur & peierat. Sed hæc vitia hominis sunt, non artis quæ sine his vitijs agi potest. Ergo negotiari secundum se non est illicitum.

RESPONDEO dicendum, quòd ad negotiatores pertinet commutationibus rerum insistere. Vt autem Philos. dicit in 2. 1. Politic duplex est rerum commutatio. Vna quidem quasi naturalis & necessaria, per quam scilicet fit commutatio rei ad rem, vel rerum, & denariorum propter necessitatem vitæ. Et talis commutatio non propriè pertinet ad negotiatores, sed magis ad æconomicos, vel politicos, qui habent providere vel domui, vel civitati de rebus necessarijs ad vitam. Alia verò commutationis species est, vel denariorum ad denarios, vel quarumcumque rerum ad denarios, non propter res necessarias vitæ, sed propter lucrum quærendum. Et hæc quidem negotiatio propriè videtur ad negotiatores pertinere, secundum Philos. Prima autem commutatio laudabilis est: quia deseruit naturali necessitati. Secunda autem iuste vituperatur: quia quantum est de se, deseruit cupiditati lucri, quæ terminum nescit, sed in infinitum tendit. Et ideo negotiatio secundum se considerata quandam turpitudinem habet, in quantum non importat de sui ratione finem honestum, vel necessarium. Lucrum tamen, quod est negotiationis finis, etsi in sui ratione non importet aliquid honestum vel necessarium, nihil tamen importat de sui ratione vitiosum vel virtuti contrarium. Unde nihil prohibet lucrum ordinari ad aliquem finem necessarium, vel etiam honestum: & sic negotiatio licita reddetur. Sicut cum aliquis lucrum moderatum, quod negotiando quærit, ordinat ad domus suæ sustentationem, vel etiam ad subueniendum indigentibus. Vel etiam cum aliquis negotiationi intendit propter publicam utilitatem, ne scilicet res necessariæ

† Pſal. 70
in concilio
ne prima
partia Pſ.
4 me. 8.

l. 1. Pol.
6. 1. 5. 6.
6. 10. 5.

l. 1. Pol.
6. 10. 5.

cessariæ

cessariæ ad vitam patriæ desint, & lucrum expetit non quasi finem, sed quasi stipendium laboris.

Ad primum ergo dicendum, quòd verbum Chryf. est intelligendum de negotiatione, secundum quòd ultimum finem in lucro constituit: quòd præcipue videtur, quando aliquis rem non immutatam, carius vendit. Si enim rem in melius mutatam carius vendat, videtur præmium sui laboris accipere: quamvis & ipsum lucrum possit licite intendi, non sicut ultimus finis, sed propter alium finem necessarium vel honestum, ut dictum est.

Ad secundum dicendum, quòd non quicumque carius vendit aliquid, quam emerit, negotiatur, sed solum qui ad hoc emit, ut carius vendat. Si autem emit rem non ut vendat, sed ut teneat, & postmodum propter aliquam causam eam vendere velit: non est negotiatio: quamvis carius vendat. Potest enim hoc licite facere, vel quia in aliquo rem melioravit: vel quia pretium rei est mutatum secundum diversitatem loci vel temporis: vel propter periculum, cui se exponit, transferendo rem de loco ad locum, vel eam * fieri faciendo. Et secundum hoc nec emptio nec venditio est iniusta.

* al. feri.

Ad tertium dicendum, quòd clerici non solum debent abstinere ab his quæ sunt secundum se mala, sed etiam ab his quæ habent speciem mali. Quòd quidem in negotiatione contingit, tum propter hoc, quòd est ordinata ad lucrum terrenum, cuius clerici debent esse contemptores: tum etiam propter frequentiam negotiatorum vitia: quia difficulter exiunt negotiator à peccatis laborum, ut dicitur Eccles. 26. Est & alia causa: quia negotiatio nimis implicat animum secularibus curis, & per consequens à spiritualibus retrahit. Vnde Apost. dicit 2. ad Timoth. 2. Nemo militans Deo implicat se negotijs secularibus, Licet tamen clericis uti prima commutationis specie, quæ ordinatur ad necessitatem vitæ, emendo vel vendendo.

QVÆ-